

Technische Commissie Verpleegkunde
Plenaire zitting 22.09.2011
Vragen & Antwoorden

Goedgekeurde antwoorden/adviezen

Opmaken van procedures.

Het K.B. van 11 juni 1990 verplicht het opstellen van een procedure of standaardverpleegplan voor alle technische verpleegkundige en medisch toevertrouwde handelingen. Wanneer het gaat om B2- of C-handelingen is een medisch voorschrift nodig (mondeling, schriftelijk of vooraf opgemaakt onder vorm van stand order) en worden de procedures/SVP opgesteld in overleg met de arts.

Een standaardverpleegplan laat toe om een patiënt met een bepaalde aandoening systematisch te benaderen en te verplegen (*K. B. van 18 juni 1990, art. 7ter*). Het standaardverpleegplan omvat de omschrijving van de problemen met verpleegdoel, fasering/tijdstip, verpleegkundige actie en evaluatie.

Een procedure beschrijft de uitvoeringswijze van een bepaalde medische of verpleegkundige techniek (*K. B. van 18 juni 1990, art 7ter*). Het is de beschrijving van de wijze waarop een verpleegkundige verstrekking correct en veilig wordt uitgevoerd door alle verpleegkundigen op een bepaalde dienst of in een bepaalde werkomgeving (ziekenhuis, WZC, thuisverpleging...).

Een procedure moet bevatten :
naam van de procedure, omschrijving of definitie, waar geldig, indicaties, contra-indicaties, benodigdheden, werkwijze, aandachtspunten, observatie, frequentie. Voor gebruik van apparaten bovendien de opstelling, werking/gebruik, reiniging en onderhoud, storingen (probleem, oorzaak, oplossing) en technische gegevens.

Vraag aanleggen kleeftacties

Een spoedarts stelt de vraag naar aanleggen van kleeftacties bij patiënten met (femurhals)fractuur. Is dit een verpleegkundige of medische handeling ?
De tractie houdt niet enkel immobilisatie in maar ook een reductie en aligneren van de fractuur. Dat blijft volgens hem een medische handeling, net zoals het aanbrengen van een priem voor bottractie.

In de lijst van handelingen staat onder B2 :
"Toepassing van de behandelingen tot **immobilisatie** van alle letsels, **na eventuele manipulatie** door de arts, zoals het aanbrengen van verbanden in gips en gipsvervangende producten en het **toepassen van andere technieken tot immobilisatie.**"

Antwoord :
de praktijk in ziekenhuizen verschilt. In een aantal ziekenhuizen leggen verpleegkundigen alle kleeftacties aan, na opdracht van de arts, in sommige andere is de volledige techniek voorbehouden aan de arts.

Reductie van een fractuur is in elk geval de bevoegdheid van de arts, niet van de verpleegkundige. Bij een tractie geeft de arts de opdracht, hij controleert de stand van het lidmaat en bepaalt het aan te hangen gewicht. De verpleegkundige mag een kleeftactie bevestigen voor de immobilisatie. Zoals elke procedure heeft deze risico's, vnl. huidletsels en vasculaire belemmering. Wanneer de verpleegkundige de tractie aanlegt, dient dit beschreven in een procedure die ook de aandachtspunten en nodige observatie bevat. Gezien het gaat om een B2-handeling moet de procedure opgesteld worden in overleg met de arts.

De B2-handeling houdt in dat de arts zelf beslist of hij de opdracht geeft of niet ; de instelling kan ook beslissen de techniek niet te laten uitvoeren door verpleegkundigen en geen procedure op te stellen.

Plaatsen van een priem voor een bottractie is een medische handeling, die door verpleegkundigen enkel zou kunnen uitgevoerd worden in het kader van chirurgie (als assistentie voor chirurgische ingrepen, B2). Ook bij een bottractie mag de verpleegkundige, na plaatsen en controle door de arts, de tractie verder installeren op medisch voorschrift en met een procedure.

Handelingen van zorgkundigen

De verantwoordelijke van een instelling voor psychogeriatricatie vraagt of een afgestudeerde zorgkundige een aantal technieken mag uitvoeren, die in een grijze zone zouden zitten.

Antwoord :

zetspil toedienen : neen

medicatieklever opkleven (fentanyl, nitroglycerine) : neen

orale medicatie toedienen (morfine) : ja, volgens de voorwaarden

zakje van blaassonde vervangen : neen

verbanden uitvoeren : neen

rectaal toucher uitvoeren : neen

aërosol toedienen : neen.

(K.B. van 12 januari 2006 tot vaststelling van de verpleegkundige activiteiten die de zorgkundigen mogen uitvoeren ; bijlage 1. B.S. 03.02.2006, Ed. 2).

**Aangepast antwoord,
goed te keuren.**

Inschakeling van kinesisten

De Vlaamse Gemeenschap, Agentschap Zorg, stelde vragen naar het inschakelen van kinesisten op de diensten radiologie en radiotherapie. De vraagstellers respecteren ten volle de wettelijke bevoegdheid van de verpleegkundigen. In de instellingen zijn er vaak voldoende kinesisten. Het Agentschap stelt de vraag of er een mogelijkheid is dat ze ondersteuning bieden aan de verpleegkundigen op deze diensten.

Antwoord :

de Technische Commissie is bevoegd voor de verpleegkunde en spreekt zich principiële niet uit over andere beroepen. Wel lijnt ze de verpleegkundige handelingen af. Niet-verpleegkundigen die deze handelingen uitvoeren, zijn strafbaar tenzij het gaat om artsen of andere gezondheidszorgberoepen waar de handeling deel uitmaakt van de normale uitoefening van hun beroep.

Bij de invoering van de regelgeving voor technoloog medische beeldvorming konden de kinesisten een overgangsmaatregel aanvragen volgens art. 54ter (K.B. nr. 78). Hoewel deze regeling nooit formeel werd uitgevoerd, antwoordde de FOD Volksgezondheid op een aantal vragen dat de kinesisten konden beschouwd worden als gelijkgeschakeld wanneer ze de handelingen reeds stelden. Daardoor werden ze "bevoegd" voor bediening van RX-toestellen, toediening van I.V. contrast enz. Deze maatregel was uitdovend en kan op dit ogenblik niet mee toegepast worden.

De normale beroepsuitoefening van de kinesisten staat beschreven in art. 21bis, §4 van het K.B.nr. 78 :

“ 1° systematische handelingen met als doel functieproblemen van spierskeletale, zenuwfyysiologische, respiratoire, cardiovasculaire en psychomotorische aard te verhelpen door het toepassen van één van de volgende vormen van therapie :

a) de lichaamsvoefeningstherapie (...)

b) de massagetherapie (...)

c) de fysieke therapieën (...)

2° het verrichten van onderzoeken en het opstellen van balansen van de motoriek van de patiënt (...)

3° het concipiëren en het uitwerken van behandelingen bestaande uit de onder het 1° bedoelde handelingen;

4° de prenatale en postnatale gymnastiek.”

Hierbij staan niet onmiddellijk handelingen die behoren tot de bevoegdheid van verpleegkundigen op de diensten medische beeldvorming en radiotherapie.

De verpleegkundige handelingen bij medische beeldvorming resp. radiotherapie houden in de voorbereiding en uitvoering, installatie van de patiënt, instelling en bediening van de toestellen, eventueel I.V. toedieningen, observatie en rapporteren. Het positioneren van de patiënt maakt integraal deel uit van de verpleegkundige handeling, zeker op deze diensten waar de effectiviteit van de techniek en de veiligheid van de patiënt er direct van afhangt. Dit wordt bevestigd door de ontwikkeling van een specialisatie en bijkomende opleiding voor verpleegkundigen op deze diensten.

Wat betreft de deelname aan zorgactiviteiten willen we er op wijzen dat kinesisten bij de FOD Volksgezondheid hun erkenning kunnen aanvragen als zorgkundige waardoor ze de verpleegkundige handelingen mogen stellen die vermeld staan in het K.B. van 12 januari 2006.

Wij appreciëren het aanbod tot hulp en de positieve suggestie van de Vlaamse overheid.

Op dit ogenblik zien wij niet onmiddellijk taken in de directe patiëntenzorg die op de diensten medische beeldvorming en radiotherapie kunnen overgenomen worden door de kinesitherapie. Mogelijk komt hulp op andere terreinen daarvoor eerder in aanmerking.

Waar de Technische Commissie voor Verpleegkunde bevoegd is voor de omschrijving van de verpleegkundige handelingen, is advies over het werkveld van het beroep het terrein van de Nationale Raad voor Verpleegkunde. Wij geven de vragen dan ook door aan de NRV voor mogelijke verdere bespreking en opvolging.